Abonamentul

Pentru monarchie:
Pe an 12 cor., 1/2 an 6 cor., 1/4 an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Inserţiunĭ

Un şir garmond: o dată 14 fil., a dóua óră 12 fil., a treia óră 10 fil.

Tot ce privesce fóea, să se adreseze la »Redacţiunea şi Administraţiunea **Unirii**« în Blaş.

Anul X. Blaş 4 August 1900. Numĕrul 31.

Anarchismul.

— r. — Încă un cap încoronat a cădut jertfa furieĭ anarchiste. Regele Italieĭ Umberto a fost ucis Lunĭ de lucrătorul anarchist Bresci. Firea omenéscă se cutrĕmură la audul uneĭ crime atât de oribile, ér limbeĭ îĭ lipsesc cuvintele spre a reproba de a ajuns pĕcatul strigătoriŭ la ceriŭ al uciderii de om. Este înfiorătóre crima uciderii comisa faţă de orĭ ce om, fiind că unul fie care are drept la viaţa sa, dar e şi maĭ grozavă, când acel om a fost un rege, a fost unsul Domnuluĭ, căcĭ în numele luĭ Dumnezeŭ domnesc regiĭ şi împĕrăţesc împĕraţiĭ. Nu le este ĭertat supuşilor a ucide, nicĭ chiar pe tiran, dară neferecitul de Bresci a ucis pe un rege blând şi nobil, căruia î-a zăcut la inimă fericirea poporuluĭ sĕŭ. L'a ucis pe regele Umberto, chiar când el urmând impulsuluĭ de a îndemna pe cetăţenĭ la lucrurĭ nobile a credut, că împlinesce o datorinţă patriotică, participând la serbările gimnastice din Monza. Arma ucigaşe a luĭ Bresci a făcut să sângere de durere inima familieĭ regale italiene, a umplut de amărăciune inima fraţilor italienĭ şi a provocat o nespusă indignare şi durere în fie care creştin adevĕrat şi om cu minte sănătósă şi inimă simţitóre.

Arma ucigaşe a luĭ Bresci póte să aducă în mare crisă patria sa şi póte să aibă pentru ea cele maĭ funeste urmărĭ!

Dar ce-ĭ pasă de tóte aceste luĭ Bresci, el e anarchist, şi anarchistul nu voesce să scie nicĭ de Dumnezeŭ, nicĭ de patrie, e de o potrivă inimic bisericiĭ, ca şi statuluĭ; anarchismul ţintesce la resturnarea şi nimicirea ordulуĭ social modern, el vre să întroducă aşedĕminte nóue, în care să fie egalitate deplină şi libertate fără marginĭ, dreptul de proprietate să fiă şters şi nicĭ o lege să nu maĭ esiste: nicĭ dumnezeéscă nicĭ omenéscă, ci se lucre şi se facă fie care, ce-ĭ convine. Aceste tendenţe nu pot să ducă de cât la desfiinţarea societăţiĭ omenescĭ şi sĕlbătecire, la stingerea omenimeĭ şi nimicirea eĭ completă. Spre esecutarea planuluĭ infernal anarchiştiĭ sînt bine organisaţĭ şi disciplinaţĭ, ţin congrese în cetăţile maĭ marĭ ale apusuluĭ, aŭ o presă puternică, care în limba francesă, italiană, spaniolă, anglesă şi germână profesézâ şi glorifică principiile anarchiste şi provócă pe soţiĭ de principiĭ la punerea lor în practică.

Ce privesce mijlócele anarchistiĭ nu sînt nicĭ de cum scrupuloşĭ, eĭ numaĭ să-şĭ ajungă scopul, provócă revoluţiunĭ şi răsbóie civile, fanatiséză pe cetăţenĭ, ca să se scalde uniĭ în sângele celor alalţĭ. Unde poporul nu se pleca doctrinelor anarchiste orĭ forţa armată sugrumă agitaţiunile lor, acolo anarchismul recurge la asasinĭ, prin pumnal, plumb, dinamit şi alte mijlóce ucigătóre şi distrugătóre. Furia luĭ se îndréptă asupra regilor, ministrilor, proprietarilor marĭ, cu un cuvînt asupra acelora, pe care, eĭ îĭ cred de susţinĕtorĭ aĭ instituţiunilor religióse, sociale şi politice din timpul nostru. De aci se esplica desele atentate asupra domnitorilor şi a persónelor de posiţie înaltă şi cu influinţă în mersul afacerilor publice din stat. Nefericitul Bresci însuşĭ mărturisesce, că regele Umberto nu î-a făcut nimic, ci l-a ucis fiind că susţine instituţiunĭ, carĭ nu se unesc cu principiile anarchiste, a trebuit să móră regele Umberto, fiind că a fost rege. Bresci ca şi Luccheni, Angiolitto, Caserio, Ravachol, Vailland şi alţiĭ sînt instrumente, carĭ esecută orbesce ordinele organisatorilor anarchismuluĭ.

Spiritul anarchist, care se manifestă în diferite forme de nesupunere, greve, revoluţiunĭ, etc. se lăţesce în zilele nóstre cu mare repediune. Germenele luĭ este în liberalism, care predică lapădarea de religiune, ignorarea bisericiĭ, suveranitatea poporuluĭ şi deplina mulţămire pămîntéscă, şi fiind că acestea sub domnirea sistemuluĭ numit liberal nu se ajung în nicĭ un stat, ci din contră, omenimea e divisată în dóuĕ tabere marĭ, de o parte staŭ capitaliştiĭ, carĭ domnesc în toţĭ ramiĭ vieţeĭ publice şi înnótă în abundanţă, éră de altă stă mulţimea, pe care o esploatéză fără milă şi compătimire, cufundată în cea maĭ négră miseriă. Anarchismul cérca ca prin mijlóce violente să nimicéscă instituţiunile esistente şi să întroducă altele, în carĭ să se realiseze pretinsa

---

Feuilleton.

Istoria unuĭ galbin.

Cu câţĭ va anĭ înainte de revoluţia din 1789, într'o sară de ĭarnă umedă şi norósă, un copil mic, vîndĕtor de ace se aşedă cu cortul sĕŭ pe bulevardul Parisuluĭ.

Pe timpul acela acéstă parte a Parisuluĭ nu era aşa de splendidă, pe cum este azĭ, în dată ce apunea sórele, preumblătoriĭ se rărĭaŭ abia se puteaŭ vedea icĭ colo câte unul, ér lumina palidă a felinaruluĭ, ce-l aprinse micul neguţător, abia maĭ atrăgea câte un curios.

Copilul nĕcăjindu-se pentru singurătatea acésta, nu afla nimic maĭ potrivit, cu ce se atragă atenţiunea trecĕtorilor, de cât să cânte câte un cântec, ce-ĭ trecea prin minte, dar pentru aceea nu-şĭ uita de a întreţeze printre strofele cânteculuĭ lauda mărfurilor sale.

Prin apucătura acésta vînduse deja vre o câte va sute de ace, dar câştigul era aşa de mic, în cât abia îşĭ plătia lumina, şi aicĭ într'adevĕr se putea zice, că nicĭ jocul nu i-se plătesce. Dar pentru aceea el nu despera şi continua cântarea, lăudând din când în când acele sale.

Un tiner, bogat la îmbrăcăminte, se apropie de el rîdĕnd şi zise: „Cântĭ fals, băete!“

— Firesce! căcĭ n'am primit lecţiĭ de musică de la magistrul dtale, — rĕspunse cântăreţul întrerupt.

Rĕspunsul îl făcu pe străin să ridă maĭ tare.

— Cum te chiamă? — îl întrebă străinul.

— August.

— August?! apoĭ?

— Alt nume n'am.

— Cum aşa? Dară n'aĭ nicĭ tată, nicĭ mamă?

— Eŭ nu cunosc pe nime a fară de o femee bĕtrână, care mĕ îngrijesce, şi care mĕ bate grozav, dacă n'am vîndut destule ace.

— Şi în sara acésta încă te va bate? — întrebă străinul cu interesare.

— Hm! Acésta tare uşor se póte întimpla — rĕspunse copilul cu o mimică drăguţă — dacă dta veĭ spori mult vorbă, şi nu-mĭ veĭ da pace, ca să-mĭ laud marfa.

Şi continuă cu strigătul, ca să-şĭ adune cumpĕrătorĭ, dar se părea, că s'aŭ conjurat contra luĭ, căcĭ nime nu venea să cumpere. Tinĕrul observă nĕcasul copiluluĭ, dintr'o privire mâniósă. Gustav impacient şi cu un fel de mustrare îĭ zise:

— Domnul meŭ, aĭ adus nefericire asupra mea!

— Dar — zise necunoscutul — pentru ce nu-mĭ recomândĭ şi mie marfa?

— Fiind că — rĕspunse Gustav cu un fel de astuţime, privind la îmbrăcămintea pompósă a străinuluĭ — nu se vede, pe Dta, ca însuţĭ ţĭ-aĭ cârpi pantaloniĭ.

— Tot una! Étă, dă-mĭ şi mie ace pentru acesta.

Gustav tinde mâna şi la lumina slabă a felinaruluĭ vede un Luisdor.

— Primesce cortul meŭ întreg — zise cu voe — şi încă îţĭ rĕmân dator de treĭ orĭ atâta.

— Ţine-le tóte — rĕspunse străinul adunând în jurul sĕŭ mantaua — şi nisuiesce, să nu maĭ cânţĭ fals.

— Domnul meŭ — zise el — dta eştĭ întemeetorul noroculuĭ meŭ. Spune-mĭ te rog numele, ca să aflu maĭ târziŭ pe binefăcĕtorul meŭ.

libertate şi bunurĭ, carĭ le predică liberalismul.

Anarchismul are teren de tot priincios în Italia, fiind că dóră nicăirĭ nu este aşa marcant contrastul dintre capitalism şi pauperism. Şi érăşi nicăirĭ nu e biserica persecutată aşa sistematice şi capul eĭ batjocorit în tótă forma, ca în Italia. Persecutarea bisericiĭ a avut de urmare firéscă sĕlbăticirea moravurilor în popor. La acésta aŭ lucrat fórte mult consilieriĭ regeluĭ Umberto şi sistemul de guvernare liberal constituţional, care légă mâna regilor, de a nu póte guverna după inima lor, şi-ĭ fac odioşĭ poporuluĭ, pentru aberaţiunile câte unuĭ ministru orĭ despotismul, ce-l esercită asupra mulţimeĭ câte o clică politică din ţară, care servesce numaĭ intereselor sale private în destrimentul bineluĭ public.

Anarchiştĭ se află în tóte statele, unde aŭ străbătut sĕmênţa aşa numituluĭ liberalism. Puterile europene aŭ luat şi vor lua cele maĭ severe mijlóce poliţialĭ spre a persecuta pe anarchiştĭ şi stêrpi anarchismul; aceste mijlóce înse şi până acum s'aŭ dovedit de insuficiente. Vor fi póte osîndiţĭ la carcer şi la mórte maĭ mulţĭ anarchiştĭ, sistemul înse rĕmâne şi aderenţiĭ i-se înmulţesc. Unicul remediŭ este reîntórcerea societăţiĭ la principiile religiuneĭ creştine, care dă tărie spre a suporta greutăţile şi neajunsurile vieţiĭ, care inclină la blândéţă pe regiĭ şi guvernatoriĭ poporuluĭ şi la obedienţă pe subalternĭ, făcênd să sune la urechile şi se străbată în inima lor cuvintele Domnuluĭ: „Prin mine domnesc regiĭ; . . . prin mine împĕrăţesc principiĭ." (Prov. 8. 15, 16) şi „Tot sufletul să se supună puterilor celor maĭ înalte, că nu este putere, fără numaĭ de la Dumnezeŭ" (Rom. 13, 1).

Fără reîntórcerea la aceste principiĭ, societatea va merge cu paşĭ repeḑĭ spre ruină şi decadinţă şi întreite forţe vor trebui, spre a o readuce la o stare maĭ bună.

Asasinatul regeluĭ Italieĭ. Duminecă sara, când regele Umberto, se reîntorcea de la o producţiune a gimnasticilor ţinută în Monza, în momentul când s'a aşeḑat în trăsură, un anarchist a tras asupra luĭ treĭ focurĭ de revolver şi l'a omorît. La prima detunătură regele s'a ridicat, dar după a dóua a recăḑut fiind lovit în inimă. Ajuns la palat, a murit. Regele a sosit în Monza la 9 şi 30 min. după 2 óre era deja mort. Regina Margherita a ameţit la auḑul acesteĭ triste scirĭ, ér prinţul de Neapol, unicul fiŭ al nefericituluĭ rege, e dus în călătorie maĭ lungă. Zdrobitórea scire despre atentatul sevîrşit contra tatăluĭ seŭ l'a auḑit la Pireu, de unde voia, să mérgă la Montenegro. Repede a plecat spre Antivari şi zilele acestea va fi la Roma, unde va depune jurămîntul pe constituţie.

După ultimele scirĭ numele atentatoruluĭ e Gaetano Bresci, e de 31. anĭ născut în Prato, aprópe de Firenze, de profesiune pălărier orĭ împletitor de mătasă.

Înfierăm în alt loc al foiĭ nóstre acest act nelegiuit şi sacrileg sĕvîrşit de anarchiştĭ, ne mărginim aci a da câte va note din viaţa regeluĭ mort şi a celuĭ viŭ.

Regele Umberto s'a născut în Turin la 1844. a fost fiul regeluĭ Victor Emanoel. Încă ca tiner de 15 anĭ a luat parte la rĕsboiul din 1859. unde s'a distins cu curajul şi bărbăţia, ce a dovedit. În rĕsboiul din 1866. a luat parte în lupta de la Custozza, unde după cum se scie, cu tótă vitejia italienilor, aceştia aŭ fost bătuţĭ de austriacĭ. La 1868 s'a căsătorit cu verişóră sa, Margherita, care era de o frumseţă impunătóre. La 1878 după mórtea tatăluĭ sĕŭ, a ocupat tronul. Fiind că Franţa la 1881. a luat în posesiune pe neaşteptate Tunisul, la care Italia se gândea de mult, a rupt'o cu prietinia Franţeĭ şi s'a alăturat la tripla aliaţă. Umberto era un rege tare popular, el ţinea mult la dragostea poporuluĭ şi se încredea în el. Popularitatea acésta şi-a câştigăt'o maĭ ales prin partea ce-a luat, când cu cutremurul de pămînt de la Casamiciola din 1893. Cu tóte acestea poporul italian, aşa de accesibil pentru tot feliul de ideĭ, a preţuit rĕŭ încrederea acésta a regeluĭ şi de dóuă orĭ a atentat la viaţa luĭ, în 1878. Rassanante şi în 1897. Acciarito. Domnia regeluĭ Umberto a fost neliniştită în ultimiĭ doĭ anĭ, prin turburările de tot soiul făcute de anarchiştĭ şi republicanĭ. Starea desechilibrată a finanţelor ţăriĭ şi miseria négră, ce domnesce în unele părţĭ a le Italieĭ, aŭ influinţat mult, ca cu tóte mĕsurile draconice ce s'aŭ luat, ideile perverse ale anarchistilor şi socialiştilor să afle tot maĭ multă primire în minţile Italienilor. Şi regele mòre acum, ca jertfă al acestor ideĭ.

Fiul seŭ *Victor Emanuel* de Neapol s'a născut la 1869. Bolnăvicios şi slab de constituţie, s'a desvoltat ca fisic tare încet, e de o fire seriósă şi închisă. Încolo, se zice că e de un caractĕr solid şi e inteligent, nemulţămit cu stările politice şi sociale a le patrieĭ sale. S'a căsătorit la 1896. cu frumósa fică Elena, a prinţuluĭ de Montenegro.

Viitorul va dovedi ce calităţĭ are. De o cam dată presentul e pentru el destul de îngrijitor şi îĭ va trebui multă pricepere şi mult noroc, ca să aducă în bună rînduială stăriie aprópe insuportabile a le Italieĭ, pe carĭ multe din ele le-a causat prea mare alipire de tripla alianţă.

Sfinţia Sa Papa Leo a fost cel dintâiŭ care şi-a esprimat condolenţele sale regineĭ. Când cardinaluluĭ Rampolla ĭ-a comunicat în ziua următóre la 6 óre dim. trista scire, a esclamat: O, bietul om; o, biéta familie; şi la órele 7. a servit o s. liturgie pentru sufletul luĭ.

De alt cum din tóte părţile s'aŭ esprimat profunda durere pentru miserabilul atentat sevîrşit asupra regeluĭ Umberto.

Cadavrul regeluĭ va fi adus la Roma şi aşeḑat spre vecinică odihnă în Panteon.

Jidoviĭ rătăcitorĭ. România cu o poporaţiune de circa 6 milióne locuitorĭ are la 26.000 jidani, aşa cât în ce privesce numĕrul jidanilor ocupă locul al patrulea între ţĕrile lumiĭ întregĭ, întrecêndu-o numaĭ Rusia, Austria şi Ungaria; ba în proporţiune cu numĕrul populaţiuneĭ regatul Românieĭ ocupă locul prim în ce privesce mulţimea jidanilor, carĭ trăesc pe teritoriul sĕŭ. Liberalitatea Românieĭ a mers până acolo, că a suferit

---

— Acésta e de prisos — rĕspunse străinul, vrînd a pleca maĭ de parte, dar Gustav rĕmase constant şi-l rugă cu mânile împreunate.

— Marquisul Saint-Germain — zise tinĕrul străin şi se depărtă grabnic.

Copilul rĕmase câte va momente nemişcat şi liniştit, ca şi când s'ar forţa să-şĭ graveze bine în memorie numele acesta. Apoĭ îşĭ luă corfa de nuele şi se departă de pe bulevard, şoptind în sine: „mĭ-oĭ aduce a minte!"

* *

După 20 de anĭ marquisul Saint-Germain, pe care atât de nobil şi atât de vesel îl vĕḑurăm, se reîntorcea din exil. Acest timp de 20 de anĭ a fost grozav pentru dînsul, — l'a schimbat tare şi l'a îmbătrînit. Rentors în Franţa, el, care o dată era stăpânul atâtor moşiĭ, acum se vedea lipsit de tóte; sub revoluţie tóte bunurile i s'aŭ vîndut. Ĭ-a maĭ rĕmas încă, ce e drept, o mică moşióră, ce ar fi putut-o recâştiga pe calea legiĭ, dar a purta procese era prea greŭ pentru dînsul, care dispunea de mijlóce atât de modeste, în cât de multe orĭ şi de cele necesare era silit a se lipsi.

De jaba se adresă către amiciĭ sĕĭ, pe carĭ o dată îĭ ajutase; ĭ-aŭ promis multe, dar nimic nu ĭ-aŭ împlinit.

Într'o zi şedea trist în lăcaşul sĕŭ sĕrăcăcios, când de o dată se opri o trăsură domnéscă înaintea caseĭ şi un necunoscut tinĕr, care de pe îmbrăcăminte se vedea a fi fórte avut, bătu la uşa luĭ. El însuşĭ trebui să deschidă, căcĭ şi cel maĭ de pe urmă servitor şi-l dimisă. Necunoscutul întră, după ce se încredinţase, că acela, cu cine vorbesce este într'adevĕr Saint-Germain, şi privi atent la marquis.

— Domnul meŭ, eŭ sciŭ, că aĭ mare lipsă de banĭ pentru un proces, de la care îţĭ atîrnă fericirea viitoruluĭ. Eŭ îs unul din ceĭ maĭ bogaţĭ neguţătorĭ aĭ Parisuluĭ, şi pun la dispoşiţia dtale, tótă averea mea.

— Domnul meŭ, — rĕspunse marquisul în marea sa mirare — nu sciŭ, cum m'am făcut vrednic de căldurosul interes, ce-l areţĭ faţă de mine.

— Pe mine mĕ chiamă Gustav — grăi străinul — îţĭ aducĭ aminte de mine?

Saint-Germain îşĭ rechemă trecutul. Întîmplarea de pe bulevard se şterse cu totul din memoria sa. Atuncĭ neguţătorul îĭ aduse a minte istoria Luisdoruluĭ, care i l'a fost dat ca milă miculuĭ neguţător ambulat.

— Acéstă milă — continuă — mĭ-a adus, domnul meŭ, fructe frumóse. Cu aceea, ce am primit din marinimositatea dtale, am început un noŭ negoţ, cu mult maĭ fructificător, de cât cel dintâiŭ. Apoĭ din folosul, ce am primit de acolo, tot maĭ mult mĭ-am mărit cercul negoţuluĭ meŭ. Prin muncă şi perseveranţă am ajuns la cel maĭ splendid noroc. Primesce, domnul meŭ, serviciile mele, căcĭ tot ce am, mulţămesc aceluĭ bărbat nobil, care mĭ-a dat mijloc, să pot eşi din miserie.

Marquisul a primit, şi éră ajunse în posesiunea acelor moşiĭ, carĭ încă nu eraŭ vîndute.

Şi familia sa azĭ éră e bogată şi strălucită, pe cum odinióră era, şi acésta mulţumită: — galbinuluĭ dat miculuĭ neguţător.

să o invadeze tot felul de jidovi rătăcitori, veniţi din diversele părţi ale lumii fără mijlóce de subsistinţă. Acest element de Evrei a devenit o adevărată plagă pe cetăţenii români. I-aŭ ocupat oraşele mai ales în Moldova şi prin morala lor a demoralisat şi deposedat poporaţiunea creştină autochtonă. Desastrele inundărei din partea jidanilor emigratori saŭ simţit mai ales în anul acesta, când în urma recóltei slabe din anul trecut trece ţara prin o grea criza economică şi finanţială. Poporul românesc sufere crisa cu pacienţă creştinéscă, nu aşa Evreimea. Jidovii după sĕrăcirea poporului nu mai pot trăi din sudórea lui; întreprinderile lor îndatinate stagnéză, mai ales că statul a ridicat contribuţia pe alcohol şi pórtă o controlă mai severă asupra crişmăritului.

După ce pe calea acésta Jidanii nu-şi mai pot validiţa ca până acum capabilitatea şi isteţimea de a esploata pe creştini, o parte mare din ei în lipsa mijlócelor de subsistenţă s'aŭ hotărît a părăsi ţara. Statul român nu e tiran ca faraonii Egiptului să ţină cu sila pe Evrei, le dă voe de a emigra în cătrăŭ le place, ba ce e mai mult în scopul acesta le-a pus gratuit la dispoziţiune trenurile şi năile sale şi le elibereză fără taxă paşapórte pentru străinătate. Tóte aceste favoruri le face la jidovii rătăcitori, cari nu sînt supuşi români, nu prestéză serviţiu militar şi alte sarcini, ce zac pe umerii cetăţenilor români. Cu tóte liberalitatea acésta România e insultată de presa jidovită din străinătate, în deosebi de presa liberală magiară. Acésta imputa României barbarie pentru persecutarea şi tractarea neumană cu cetăţenii sĕi israiliţi. Dară imputarea e nefondată, fiind că cei vre o 5—6 mii de emigranţi nu sînt cetăţeni români, ér că îi persecută cine va, nici înşişi emigranţii nu zic. Secretarul de stat Gullner în societate cu fruntaşii Evrei din Budapesta aŭ cercetat caravana de emigranţi staţionată acolo, şi din gura emigranţilor aŭ audit că nu-i persecută nime în România.

Pentru ce emigréză dară? Emigréză Evreii din România (şi nu Evreii „români“ căci atari nu esistă, de cât în creerii unor ziarişti magiari.) fiind că în România numai pot trăi sĕrăcind poporul, fiind că ei cred a afla în alte ţări teren mai priincios pentru ca să-şi validiteze, „capabilitatea şi invenţiositatea“ de a câştiga mijlóce de subsistinţă, fiind că mulţi din ei sînt Sionişti, cari cred, că vor întemeia în Canada împĕrăţia lui Israil, fiind că alianţa israelită universală i-a îndemnat să emigreze, promiţĕndu-le transport pe spesele sale, pe lângă aceea la staţiunile căilor ferate victuale de la coreligionari. Alianţa israelită înse nu şi-a ţinut cuvîntul, după ce a vĕdut numĕrul considerabil al emigranţilor a declarat, că va transporta în America numai bărbaţi sub 40 de ani, nu înse şi femei, prunci şi bĕtrâni; éra pe cei alalţi i-aŭ rĕspins representanţii din Viena a alianţei israelitate, la al căror ajutor aŭ cautat.

Dară nu numai lipsa de mijlóce, ci şi altă pedecă mai mare întimpină emigrarea. Nici o ţară din lume nu voesce să priméscă pe evreii din România, America numai dacă dovedesc, că aŭ cu ce trăi îi lasă să desbarce pe teritorul sĕŭ; Holanda nici nu-i primesce pe năile sale chiar şi dacă plătesc bilet pentru America, de óre ce se teme, că nefiind primiţi acolo trebue să-i aducă gratuit în dĕrĕpt şi pot să-i facă şi alte neplăceri. Din Berlin sînt emigranţi retrimişi la Viena, de aci la Budapesta, şi din Budapesta transportaţi gratuit şi sub pază poliţănéscă spre România. Din acésta atitudine a statelor faţă de emigranţi apare destul de evident, din ce elemente se compun ei. Tótă lumea până şi Ungaria, unde Jidovii aŭ influinţa decidĕtóre în afaceri publice şi unde presa, care forméză opiniunea publică e în mâna lor, până şi Ungaria se apară de ei ca de ciumă, nu le permite să pună piciorul pe pămînt ungar, ci numai ca să fie alimentaţi închişi în tren ca şi în o menagerie. Din Ungaria emigréză în fie care an zeci de mii de cetăţeni, cari îşi află primire în străinătate, locul acesta ar trebui suplenit cu elemente nóuĕ aplicate a veni la noi, dară de Jidani sîntem sătui, aceştia nu ne trebuesc. În acest punct sînt de acord tóte naţionalităţile şi partidele politice de la noi; căci unde inundéză Jidanii de acolo trebue să emigreze nu peste mult vechia poporaţiune, cum se întîmpla de presente în Nordul Ungariei. Că România voesce a se elibera de acele elemente, cari sînt o plagă pentru poporaţiunea sa, aflăm de un lucru fórte natural, şi ne mirăm numai că reprimesce în sinul sĕŭ pe acei Jidovi rĕtăcitori, cari aŭ emigrat o dată dară s'aŭ reîntorşi din noŭ în ţară.

Revistă bisericéscă.

Franţa. Ministrul de culte a dat ordin, ca pe viitor să nu se mai încépă în şcoli prelecţiunile cu rugăciune, spre a nu vĕtăma sentimentul pruncilor necatolici ori necreştini.

Ordinul dlui ministru e chiar potrivit cu asasinarea regelui Italiei. E fórte bine să fie stîrpit ori ce sentiment religios din inimile tinerelor generaţii, ca acel cinism remarcat aşa de mult în asasinul Bresci, aceea lipsă de ori ce remuşcare în faţa faptelor nelegiuite, să fie principala lor insuşire. Se vede că Franţa n'a ajuns să cunóscă încă deplin mâna lui Dumnezeŭ!

Revistă politică.

Afaceri interne. Vacanţele parlamentare le folosesc diferitele partide spre a se întări şi a se pregăti în faţa nóuele alegeri parlamentare, cari vor urma la primăvară.

Până acum cel mai mare zel îl desvóltă partida poporală, care ţine mereŭ adunări în deosebitele părţi ale ţării, desvoltându-şi programul şi câştigând aderenţi noi. Partida poporală crede să aibă după nóuele alegeri 70—80 deputaţi. Spre a pute mai bine lucra în acésta direcţiune, abatele Molnár, preşedintele partidei, a abzis din oficiul de paroch în Komorn.

Mare sfară a făcut în pressă visita lui Horanszky, la Széll. Fostul şef al partidei lui Apponyi, e vorbă să priméscă un portfoliŭ în actualul guvern, şi a nume cel al internelor. Contra acestei intrări ar fi numai ministrul Fejérváry, care la vremea sa a fost aspru atăcat de Horanszky.

Un însĕmnat numĕr de deputaţi şi magnaţi aŭ plecat la Paris, spre a fi de faţă la lucrările conferenţei interparlamentare pentru pace. Dintre români, după ziarele magiare, sînt presenţi magnatul Gáli şi deputatul Făşie.

România. Familia regală a României a fost ajunsă de o nouă durere. Tatăl princesei Maria, A. S. R. Ducele de Saxa-Coburg-Gotha a murit repentin la Roznau, lovit de apoplexie. Ducele făcuse cât va timp cură la Băile-herculane, îmbolnăvindu-se grav a mers la Viena, spre a fi cercetat de medici. De acolo a plecat spre casă tot bolnav.

Ducele Alfred este al doilea fiŭ al reginei Victoria din Anglia şi a fost născut la 1844, s'a căsătorit cu unica fică a împăratului Alexandru al Rusiei, şi din acésta căsătorie a avut un fecior şi patru fete. Princesa Maria e cea mai mare.

Transvaal. Mareşalul Roberts a făcut încercarea de a impresura trupele generalului Botha — dar încercarea n'a succes. Amărît de acest nesucces, s'a reîntors la Pretoria şi a sistat de o cam dată înaintarea contra Burilor.

În acela-şi timp generalul bur Delarey a ocupat Rustenburg, unde stă acum închis Baden-Powel. Colonelul anglez Pickman a fost silit să se retragă, fiind că trupa lui nu era destul de tare.

China. Aprópe nimic noŭ. Scirile de azi se desminţesc mâne, în cât nu sci, căreia să-i dai credĕmînt.

Despre mórtea, respective omorîrea ambasadorilor, azi nu se mai îndoiesce nime. Împĕratul Wilhelm a şi zis soldaţilor destinaţi pentru China, că să nu facă prinsoneri, Germania n'are lipsă de ei. Să ucidă fără cruţare tot ce le cade în mână, ca nici 10 ani să nu mai cuteze Chinezii a privi spre Germania.

Monarchia nóstră n'a trimis soldaţi în China, ci numai câte va vapóre, cari în cas de lipsă pot să coopereze alăturea de cele alalte puteri.

După ultimele sciri, prinţul Tuan cel mai mare duşman al Europenilor, ar fi fost ucis şi Boxerii s'aŭ desfăcut în dóuĕ tabere, dintre cari a lui Tuan a fost bătută crâncen. Representanţii puterilor ar fi pe drum spre Tiencin.

În faţa multelor primejdii şi nenorociri, cari vin mai ales asupra misiunilor catolice şi a frumóselor şi preţióselor aşedăminte, ridicate de acestea pentru propagarea religiunii catolice, Sf. Sa Papa Leo a adresat Cardinalului-Vicar al misiunilor următórea scrisóre:

Domnule Cardinal, Crudele evenimente ce se succed în China, deosebit de aceea că ne străbat sufletul cu o mare durere, din pricina atâtui sânge omenesc vĕrsat, ne mai ţin îngrijaţi de sórtea vicariatelor apostolice de acolo şi de primejdiile misionarilor şi creştinilor, espuşi la cele mai cumplite încercări şi chiar la sacrificiul vieţii.

Spre a obţiné îndurarea Dumnezeéscă pentru acele nenorocite populaţii, scim că Colegiul propagandeĭ şi cele alalte ordine religióse române aŭ început rugăciunĭ comune, chiar de la prima scire a desastruluĭ.

Astăzĭ, mărindu-se primejdia şi neliniştea, credem necesar ca cetatea nóstră să ĭea parte maĭ activă la aceste rugăciunĭ. Prin urmare, viua nóstră dorinţă, dle Cardinal, este să reamintiţĭ tuturor comunităţilor necesitatea de a adresa umile rugăciunĭ către A-tot-puternicul, pentru ca el să inspire tuturor gândirĭ de concordie şi de pace, şi să pue ast fel capĕt ruinelor şi măceiurilor.

Şi pentru ca aceste rugăciunĭ, pe carĭ le solicităm în favórea fraţilor noştri depărtaţĭ, să fie maĭ cu folos, dăm tuturor şi din tótă inima binecuvîntarea apostolică.

Misionariĭ catolicĭ sînt în China în numĕr de 759.

Corespondinţe.

Afacerĭ şcolastice.

Sibiŭ, în 15 Iulie 1900.

Onorată Redacţiune!

În 29 Iunie a. c. şi-a ţinut aicĭ senatul şcolar protopopesc al districtuluĭ Sibiuluĭ şedinţa sa ordinară, sub presidiuluĭ P. O. Domn protopop Ioan V. Rusu, în care s'a ocupat cu starea învĕţămîntuluĭ poporal şi cu resultatele obţinute pe acest teren în decursul anuluĭ şcolar 1899/900. Şedinţa a fost bine cercetată din partea membrilor, dovadă că să interesézǎ de causa instrucţiuniĭ poporale; aŭ luat parte din cler preoţiĭ: Dionisiŭ Aron din Gurarîuluĭ, Nicolaŭ Togan din Sibiŭ, Demetriŭ Deac din Calvasĕr, Dionisiŭ P. Decei din Orlat şi Ioan Hulea din Buia; dintre membri mirenĭ dniĭ: George Maxim de Höchstenberg, major, Basiliŭ P. de Hărşanu, advocat, Iuliŭ Bardosy, inspector şcolar reg. în pens., Nicolaŭ Racoţa, medic cerc. în Şeica-mare, Romul Simu, învĕţător pens. din Sibiŭ, Coman Gligor, învĕţător în Sibiŭ şi notar al senatuluĭ şcol. districtual, şi Ioan Stoia, învĕţător în Orlat.

Ţin a fi de interes pentru publicul cetitor al foiĭ nóstre „Unirea" datele maĭ importante, ce mi le-am cules din actele oficiale supuse la desbatere în aceea şedinţă, şi de aceea îmĭ ĭaŭ voe a Vĭ le împărtăşi în cele următóre:

În anul şcolar 1899/900 aŭ funcţionat în protopopiatul Sibiuluĭ 19 şcolĭ confes. gr.-cat., cu una maĭ mult de cât în anul şcolar premergĕtor; s'a deschis adecă în Ludoşul-mare o nóuă şcólă gr. cat., din causă că maioritatea gr. or. de acolo a eschis pe pruncii noştri de la frecuentarea şcoliĭ gr. or.; instrucţiunea a provĕdut-o aicĭ în anul şcolar expirat cooperatorul paroch. Alexiŭ Staicu, în mod gratuit, pentru care merită laudă. La cele 19 şcolĭ confes. aŭ funcţionat 19 învĕţătorĭ şi o instructóră pentru lucrul de mână (Sibiŭ); dintre aceştia 12 inşĭ aŭ fost provĕduţĭ cu diplomă de cualificaţiune în regulă. În parochiile cele maĭ marĭ şi maĭ compacte: Orlat, Vestem şi Racoviţa există şcóle comunale, cu maĭ mulţĭ învĕţătorĭ (Orlat 4, Vestem 3, Racoviţa 3). Edificiĭ şcolare din material solid există în 15 parochiĭ, în alte 2 parochiĭ se fac pregătirĭ pentru a se zidi şcolĭ nóuĕ. Ajutóre de la stat primesc şcolile din: Brad, Caşolţ, Gurarîuluĭ, Şaldorf, Şeleăŭ, Şura-mică, Slimnic, Stenea şi Vizocna.

Numĕrul total al pruncilor aflătorĭ în etatea de şcólă în protopopiatul întreg (34 parochiĭ) a fost în anul şcolar expirat: 2898, cu 200 maĭ mulţĭ de cât în anul şcolar premergĕtor; din numĕrul de 2898 aŭ fost: ficiorĭ 1489, fete 1409; în special pruncĭ de la 6—12 anĭ aŭ fost: ficiorĭ 1101, fete 1024; de la 12—15 anĭ: ficiorĭ 388, fete 385. Dintre pruncií obligaţĭ la şcóla de tóte zilele, aŭ frecuentat şcóla confes. gr. cat.: ficiorĭ 499, fete 408; dintre ceĭ de repetiţiune aŭ frecuentat şcóla confes.: ficiorĭ 117, fete 107; alte şcolĭ (comunale, gr. or. şi de stat) aŭ cercetat: ficiorĭ 515, fete 429; prin urmare din numĕrul total de 2898, aŭ frecuentat şcóla 2075, n'aŭ cercetat-o decĭ 823 şi a nume 452 dintre ceĭ de tóte zilele şi 371 dintre ceĭ de repetiţie.

Resultatul examenelor ţinute cu finea anuluĭ şcolar 1899/900 denótă preste tot un progres *îndestulitor*, ér în special în singuraticele parochiĭ s'a dovedit următorul progres şi a nume: *laudabil* în Gurarîuluĭ (învĕţător Dionisiŭ Dancea), Sibiŭ (înv. Coman Gligor), Slimnic (înv. Aurel Pintea) şi Vizocna (înv. Manase Ciungariŭ); *bun* în Alămor (înv. Samoilă Florea), Borta (înv. Dumitru Bleoca), Calvasĕr (înv. Dumitru Vişa) şi Şeica-mare (înv. Ioan Vintilă): *mulţămitor* în Brad (înv. Nicolae Iftenie Urs) şi Şelcaŭ (înv. Dionisiŭ Guşeilă Negrea); *suficient* în Armenĭ (înv. Nicolae Neamţu), Buia (înv. Nicolae Boer), Hamba (înv. Nicolae Paştiŭ) şi Ghişasa-desus (înv. Alexandru Părăuţ); *de mijloc destulitor* în Caşolţ (înv. Ioan Dancu); *slab* în Şaldorf, de unde înv. Victor Oprea a pribegit în România prin Martie a. c., lăsând şcóla în grijea Domnuluĭ, şi *nesuficient* în Stenea (înv. Nicolae Petrescu) şi Şura-mică (înv. Leonte Comaromi).

Senatul şcolar a luat decisiunĭ corĕspundĕtóre pentru îndreptarea defectelor constatate în mersul învĕţămîntuluĭ poporal.

Tot cu asta ocasiune îmĭ ĭaŭ voe a Vĕ împărtăşi câte va date şi cu privire la tinerimea gr. cat., care a cercetat diversele institute de învĕţămînt din Sibiŭ. În anul şcolar 1899/900 aŭ cercetat diferitele şcolĭ elem. de aicĭ şi maĭ ales cea de stat 49 băeţĭ; şcolile medii 76, între carĭ 65 inşĭ gimnasiul de stat. Fetiţe gr. cat. aŭ fost la şcolile elem. 21, ér la cele civile (şcóla civilă a „Asociaţiuniĭ", civilă de stat şi civilă ev.-aug) 23. Învĕţăceĭ de meserie, carĭ aŭ cercetat parte şcóla industrială de stat, deschisă în tómna anuluĭ trecut, parte şcóla industrială comunală săsescă, aŭ fost în total 51; întrégă tinerimea gr. cat. de la diferitele şcolĭ de aicĭ, a fară de şcóla gr. cat. în anul şcolar 1899/900 dă decĭ cifra de 220. Tuturor acestor elevĭ şi eleve li s'a propus studiul religiuniĭ în mod sistematic din partea catechetuluĭ Nicolaŭ Togan, ér în postul ss. Paşcĭ s'aŭ marturisit şi cuminecat creştinesce prin catechetul lor. Examenele din studiul religiuniĭ s'aŭ ţinut cu eleviĭ şi elevele diferitelor şcolĭ sub presidiul P. O. Domn protopop, Ioan V. Rusu, în 9, 15 şi 25 Iunie a. c. Examenul din cantul bisericesc cu eleviĭ de la şcolile elem. şi medii s'a ţinut maĭ înainte adecă în 8 Iunie a. c. sub presidiul catechetuluĭ. Cantul bisericesc s'a propus acesteĭ tinerimĭ din partea învĕţătoruluĭ gr. cat. local, Coman Gligor, care a format cu tinerimea cor în 2 vocĭ, cântând acesta la serviţiul divin în tóte Duminecile, a fară de vacanţele şcolare.

Cu cea maĭ deosebită stimă:

(nt.)

Condiţiunĭ de primire în şcóla civilă de fete a Asociaţiuniĭ din Sibiŭ şi în internatul aceleia.

În clasa I a şcóleĭ civile de fete se primesc elevele:

a) carĭ dovedesc prin atestat de botez, că aŭ împlinit cel puţin vêrsta de 9 anĭ;

b) carĭ dovedesc prin atestat şcolar, că aŭ absolvat cu succes IV clase elementare (poporale saŭ primare), că sînt bine orientate în materialul de învĕţămênt prescris pentru clasa a IV-a elementară.

În cele alalte clase ale şcóleĭ civile de fete se primesc eleve, carĭ dovedesc prin atestat şcolar, că aŭ absolvat cu succes vre o clasă premergĕtóre de la altă şcólă de categoria şcóleĭ civile.

În lipsa unuĭ ast fel de atestat, saŭ pe lângă atestat de pe clasa V şi VI de la şcóla elementară-poporală, primirea în orĭ care clasă a şcóleĭ civile, ce corespunde vêrsteĭ eleveĭ, se póte face numaĭ pe basa unuĭ examen de primire depus cu succes înaintea corpuluĭ profesoral al şcóleĭ, în sensul ordinaţiuniĭ ministeriuluĭ regesc-ungar de culte şi instrucţiunea publică, dto 11 August 1887, Nr. 29000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Elevele, carĭ se înmatriculéză pentru prima dată la şcóla nóstră, aŭ se producă atestat şcolar, atestat de botez şi certificat de revaccinare.

În cursul complementar (supletoriŭ), împreunat cu şcóla civilă de fete a Asociaţiuniĭ, în sensul §. 6 din statutul de organisare al şcóleĭ, se primesc eleve, carĭ aŭ absolvat cele patru clase ale şcólĭ civile. Să pot înse primi şi eleve, carĭ aŭ absolvat cu calculĭ bunĭ numaĭ dóuĕ clase civile, dacă aŭ trecut de 15 anĭ şi sînt împedecate a absolva tóte cele patru clase civile. Elevele absolvate de patru clase civile, pot face examene private de pe cursurile pedagogice, în termine anumite la institutul pedagogic din Blaş saŭ Sibiŭ.

Înscrierile pentru anul şcolar 1900/1901 se pot face din 1—6 Septembre 1900, stilul noŭ.

Examenele de emendare se ţin în 2 Septembre 1900 st. n. la 8 óre a. m., cu elevele, carĭ s'aŭ însinuat la direcţiune în terminul prescris.

În 5 Septembre 1900 st. n. la 8 óre a. m. se vor ţinea examenele de primire, éră în 6 Septembre se vor începe prelegerile regulat.

Didactru e 4 cor. (2 fl.) pe lună, şi pentru elevele, ce se inscriŭ prima dată la acésta şcólă, o taxă de înmatriculare de 4 cor. (2 fl.), solvită o dată pentru tot de una. Acelaşĭ didactru e şi pentru elevele din cursul complementar.

Elevele, carĭ voiesc să fie primite în internat, fie eleve ale şcóleĭ civile, saŭ ale şcóleĭ elementare a reuniuniĭ femeilor române aŭ să fie însinuate de timpuriŭ la direcţiunea şcóleĭ înainte de începutul anuluĭ şcolar, pentru ca să se pótă face dispositiunile necesare.

Taxa internatuluĭ e **400. cor. (200 fl.)** [1] pe an plătiţĭ înainte în dóuĕ saŭ cel mult în patru rate. Spesele pentru cărţile trebuinciόse, pentru materialul de scris, de desemn şi lucru de mână, nu sînt cuprinse în taxa amintită. Acestea se póĭtă separat

[1] Se observă, că pentru înlesnirea adăpostiriĭ elevelor în internatul şcóleĭ, On. Comitet al Asociaţiuniĭ a redus taxa întreţineriĭ de la 500 cor. la 400 cor. pe an.

de părinţi, pe cum şi cheltuelile pentru îmbrăcăminte şi încălţăminte. pentru instrucţiune în forte-piano şi în limba franceză.

Taxele pentru instrucţiune în forte-piano sînt de 2 categorii:

a) dacă o elevă voesce să iee órele singură. se computà la 2 óre pe sĕptĕmână taxa de 18 cor. (9 fl.) [1]) pe lună; dacă 2 eleve împreună iaŭ instrucţiune în aceeaşi óră. taxa se computà la 2 óre pe sĕptemână cu 9 cor. (4 fl. 50 cr.) [1]) de elevă; saŭ

b) dacă o elevă voesce să iee órele singură. se computà la 2 óre pe sĕptĕmână taxa de 12 cor. (6 fl.) [1]) pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeaşi óră. taxa se computà la 2 óre pe sĕptĕmână. cu 6 cor. (3 fl.) [1]) pe lună de elevă.

Instrucţiune din limba franceză. câte 2 óre pe sĕptĕmână. se computà pe lună cu 2 cor. (1 fl.) de elevă.

Tóte taxele se plătesc direcţiunii şcolare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumóse. în nemijlocită apropiere de parcul oraşului. şi e provĕdut cu aquaduct. baie. lumină electrică. etc. în cât ofere cele mai bune condiţii higienice.

Elevele din internat. a fară de şcólă. aŭ în fie care zi anumite óre de conversaţiune în limba franceză. magiară si germână după trebuinţă. Pe lângă aceea ele se prepară şi învaţă lecţiunea sub conducerea şi cu ajutorul directórei, al profesorilor şi guvernantelor.

Elevele, carĭ voiesc să fie primite în internat. maĭ aŭ să aducă cu sine: un covorel de pat. 2 perinĭ. 4 feţe de perinĭ, o plapomă saŭ ţol de coperit. 4 ciarşafurĭ (linţolurĭ. lepedee). 6 ştergare. apoĭ perie de dinţĭ. săpun şi 2 pepteni. carĭ tóte rĕmân proprietatea eleveĭ. A fară de acestea schimburile de trup saŭ albiturile. câte ½ duzină din fie care. ciorapĭ şi fuste de colóre închisă şi batiste (marămĭ) câte 1 duzină 1 parapleŭ (cort) şi încălţăminte trebuinciósă. Cât pentru toalete nóuĕ. părinţiĭ şi tutoriĭ sînt sfătuiţĭ a nu face de acestea pentru copilele lor, căcĭ pentru uniformitatea îmbrăcămintei elevelor interne, acele toalete se fac aicĭ cu preţurĭ moderate. prin îngrijirea direcţiuniĭ internatuluĭ. Strîns de uniformă se ţin: o haină, 2 şurţe în forma uneĭ haine. o pălărie de vară şi una de iarnă. carĭ necondiţionat aŭ să se facă aicĭ şi carĭ peste tot vor costa cam 30—40 cor. (16—22 fl.)

De la direcţiunea şcólei se póte primi prin postă: „Statutul de organisare“ şi „Regulamentul intern“ al şcóleĭ. „Regulamentul pentru cursul complementar“. „Planul de învĕţămînt“ şi „Regulamentul ministerial pentru examenele publice, private. suplenitoriĭ şi de emendare“. à 10 cr. exemplariul. De la direcţiune se póte primi pentru 2 cor. (1 fl.) şi „Monografia“ şcóleĭ. în care pe lângă istoricul institutuluĭ. se află descris edificiul şcóleĭ şi al internatuluĭ în tóte amĕnuntele.

Direcţiunea şcóleĭ civile de fete a Asociaţiuniĭ.

Sibiŭ în August 1900.

Elena Petrascu directóra internatuluĭ. **Dr. Vasile Bologa** directorul şcoliĭ

Avis.

Înscrierile la institutul preparandial archiepiscopesc greco-catolic din Blaş şi şcóla de aplicaţie pentru anul şcolastic 1900/1901 se vor începe în 1 şi ţin până inclusive în 4 Septembre n. 1900.

De la eleviĭ carĭ vor să fie susceputĭ pe cursul prim preparandial. în înţelesul §-luĭ 86 din articlul de lege XXXVIII de la anul 1868, se recére: să fie trecuţĭ de 15 anĭ; să fie corporalminte bine desvoltaţĭ; să aibe auḑ musical; să fie absoluţĭ de 4 clase gimnasialĭ. respective 4 clase civile orĭ realĭ şi să solvéscă didactru de 20 coróne statorit de Preaveneratul Consistoriŭ mitropolitan, pe cum şi o coronă pentru bibliotecă şi una eventual pentru program.

Aceĭ elevĭ. carĭ vor dovedi cu estras matricular de botez. că împlinesc recerinţa legală de etate; cu testimoniŭ medical că corporalminte sînt bine desvoltaţĭ şi deplin sănătoşĭ. şi cu testimoniŭ şcolastic că sînt destul de pregătiţĭ pentru cursul preparandial: se suscep.

Preferiţĭ vor fi aceia. carĭ pe lângă condiţiunile de maĭ sus sciŭ şi limba magiară.

De la eleviĭ, carĭ vor să fie susceputĭ în I Clasă a şcoleĭ de aplicaţie de pe lângă institutul preparandial. se recere: să fie împlinit anul al 6-lea al etăţiĭ; să fie sănătoşĭ de plin; să producă estras matricular de botez şi că-s altoiţĭ de vĕrsat; să solvéscă 12 corone didactru şi 30 fileri taxă la fondul regnicolar de pensiune a învĕţătorilor.

Se observă, că după ce institutul preparandial a închiriat un local în piaţ în care se pot instala 30 elevĭ, aceia dintre eĭ. carĭ vor a fi susceputĭ în el ca interniştĭ. aŭ de a solvi la lună câte 6 coróne va se zică 60 coróne la an. Pentru care sumă respectiviĭ elevĭ vor fi provĕḑuţĭ cu *cuartir, încălḑit, luminat, spălat;* pe cum şi cu *pregătitul mâncărilor,* se înţĕlege, că din articliĭ singuraticilor elevĭ.

Didactrul. atât eleviĭ preparandialĭ, cât şi ceĭ din şcóla de aplicaţie. îl solvesc în dată cu ocasiunea înscrierilor; éră plata la internat se respunde la finea fie căreĭ lunĭ începĕnd cu luna luĭ Septembre.

Acestea le aduce la cunoşcinţă interesaţilor.

Direcţiunea institutuluĭ preparandial şi a şcoleĭ de aplicaţie.

Blaş în 26 Iuliŭ 1900.

G. Muntean director.

NOUTĂŢĬ.

Întru mărirea luĭ Dumnezeŭ. Femeile din Sâncel spre a contribui în cât va la eternisarea anuluĭ al 200-lea de la S. Unire, aŭ întemeiat „Reuniunea femeilor române greco-catolice din parochia Sânceluluĭ pentru împodobirea bisericiĭ“. Statutele reuniuniĭ sînt aprobate prin Prea Veneratul Consistor Mitropolitan. Abia sînt 4 lunĭ de la înfiinţare şi reuniunea numĕră deja 44 membriĭ (femeĭ şi bărbaţĭ) cu un capital de peste 200 corone. Ca o dovadă. că reuniunea de noŭ înfiinţată îşĭ cunósce chemarea mărĕţă. adunarea generală din Martie a. c. a decis aranjarea uneĭ tombole spre scopul ridicăriĭ iconostasuluĭ. ér comitetul reuniuniĭ a luat asupra-şĭ sarcina plăcută să cerşéscă de la femeile de aicĭ. Până acuma s'aŭ promis peste 170 obiecte constătătóre în parte preponderantă din ţĕsăturĭ de casă şi lucrurĭ de mână femeescĭ, unele tare frumóse şi de preţ. — Curatoratul bisericiĭ din Casonul mare îşĭ esprimă şi pe acésta cale, mulţumita sa sîrguinciosuluĭ domn preot local *Artemiŭ Boeriŭ,* care nu a cruţat obosĕla nicĭ de astă dată de a colecta de la poporeniĭ sĕĭ suma de 123 cor. 70 fil. cu carĭ s'a procurat un preafrumos luster de bronz. decorat cu sticle. Casonul-mare la 20 Iuliŭ 1900. *Ioan G. Costi* curator primar.

Din diecesa de Lugoş. În diecesa Lugoşuluĭ. după raportul inspect. şcolar Rssm. Dn. *Ioan Boroş,* sînt 83. şcolĭ confesionale gr. cat. la carĭ funcţionéză 85 docenţĭ. Numĕrul copiilor obligaţĭ a frecuenta şcóla aŭ fost an. tr. şcol. de 13094. din aceştia aŭ cercetat şcólele confesionale 7467. ér scolĭ străine 4296. — La parochia *Bucova,* distr. protop. Ulpiă-Traiană se escrie concurs cu termin de 15. Aug. n. Venitele, după conscrierea de congruă sînt calculate în 565.62 cor.

Hymen. *Ioan Oltean* teolog abs. student în drepturĭ şi *Otilia Bărbulescu* în 12 August st. n. 1900 la órele 3 p. m. îşĭ serbéză cununia în biserica gr. cat. din Băla.

Henri Lasserre. Un nume credem, destul de cunoscut cetitorilor noştri şi tuturor acelora carĭ aŭ cetit minunile Preacurateĭ Fecióre de la Lourdes. Lasserre a murit zilele trecute în patria sa natală avînd etatea de 62 anĭ. După terminarea studiilor a luat la Paris licenţa în drept Părăsi înse cariera de iurist şi se făcu ziarist. În scurt înse îşĭ pierdu vederea şi deveni aprópe orb. Pe atuncĭ se vorbea mult despre apariţia Madoneĭ la Lourdes. De şi nu dădea nicĭ un credĕmînt minunilor, ce se sevîrşiaŭ în fie care zi aprópe, sfătuit de bărbaţĭ ca Freycinet şi ne maĭ sperând nimic de la medicĭ. carĭ abziseră de a-l maĭ putea vindeca, el merse la Lourdes şi avu fericirea de aşĭ recăpăta vederea în un chip miraculos. Ca mulţumită el scrise istoria Madoneĭ de la Lourdes. cu atâta căldură şi frumseţă. cât deveni celebră. Cartea sa a fost tradusă în tóte limbile şi ridică mult reputaţia autoruluĭ eĭ.

Decorat. Dl *Augustin Berianu,* din Cujir. fost elev al şcolilor de aci şi de present şef de regie la domeniul coróneĭ Borca (România) a fost decorat cu „Serviciul credincios“ cl. I. în aur. — Felicitărĭ sincere!

Concert. Tinerimea română academică din Sĕlagiŭ arangeză Dumineca în 12 Aug. n. un concert în Baïa-mare, sub patronajul Il. Dn. George Pop de Băsescĭ, Dş. Adelina Piso şi Valeria Pop şi dl. Wilh. Şorban îşĭ vor da preţiosul lor concurs. Venitul curat e destinat pentru ajutarea universarilor lipsiţĭ.

Adunărĭ şi petrecerĭ. Despărţĕmîntul Mociŭ al Asociaţiuniĭ îşĭ va ţine adunarea generală la 12 Aug. n. în şcóla română gr. ort. din Mociŭ. Sara va fi petrecere în beneficiul despărţĕmîntuluĭ. — Tot în 12 Aug. n. va fi o petrecere de vară în Benic în favorul bisericiĭ gr. cat. de acolo.

Dare de samă şi multămită. Cu ocasiunea adunăriĭ comitetuluĭ „Astreĭ“ din despărţămîntul nostru. ţinută în Şişeşcĭ. pentru premiarea alor 4 fetiţe de învĕţătorĭ. diletante la concertul adunăriĭ iubilare din Pomĭ. am început a colecta şi am colectat până la finea luneĭ Iuniŭ de la următoriĭ Domnĭ: Georgiŭ Şuta 2 cor., Dr V. Lucaciŭ 1 cor., Dómna Lucaciŭ 1 cor., Maria Barbul 1 cor., Gavril Barbul 1 cor., Demetriŭ Ciontea 60 banĭ, Bărsan 2 cor., A. Pop 2 cor., G. Petrovan 1 cor., Dragomir 1 cor., Stupar 1 cor.. T. Medan 1 cor.. C. Lucaciŭ 100 banĭ. Vasiliŭ Anderco 1 cor., Alesandru Pop 2 cor., Ioan Rad 2 cor., Vasiliŭ Varna 1 cor., Iuliŭ Fülep 1 cor., Aurel Şimon 1 cor., Alesandru Pop 1 cor., Andreiŭ Pop 50 banĭ. Ioan Mets 50 banĭ. Nabrocsri Iosif 50 banĭ. Ştefan Chereches 80 banĭ. I. T. 1 cor., Dr Harácsek 2 cor., Pocol de Lozna 3 cor., N. Kiss 1 cor. Suma colectată este: 33·90 cor., din care sa folosit pentru cumpĕrarea donurilor — nu de lucs — 29·52 cor. rĕmânĕnd banĭ gata: 4·38 cor., carea sumă s'a alăturat fondului de premiare a învĕţătorilor. Priméscă binefăcătoriĭ contribuenţĭ mulţămita mea fierbinte. ce li-o aduc şi pe calea publicităţiĭ! Săsarĭ 17 Iuliŭ 1900. *Aurelia Pop.*

Erată. Concursul pentru postul de învĕţător în Rodna nóuă. publicat în nriĭ 29 şi 30 e de a se rectifica în chipul următor: Emolumintele sînt 600 cor. salar anual. solvit în rate lunarĭ anticipative din fondul şcolastic conf. gr. cat. şi 60 cor. banĭ de cuartir.

Necrolog. † *Ana Căpuşan n. Cordoş* sotia not. cerc. din Dretea a repausat la 31 Iulie n. în al 51-lea an al etăţiĭ şi al 33-lea al fericiteĭ căsătoriĭ.

Odihnéscă în pace!

[1]) Din care sumă 2 cor. (1 fl.) se contéză pe lună institutuluĭ, pentru susţinerea fortepianelor în stare bună.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfîntuluĭ Augustin.

— Schiță istorică-culturală —

de

Emil Bougaud.

Traducere din limba franceză de

Salba.

V.

(Continuare.)

De ar fi fost Monica o damă plină de ideĭ lumescĭ, un geniŭ desvoltat aşa de timpuriŭ şi aşa de strălucit, ca acela al fiuluĭ sĕŭ, ar fi înălțat-o şi-ar fi umplut-o de mândrie, — dar sub aceste învĕlitur̆ frumóse ea a observat în dată valurile îngrozitóre a pasiunilor, rana, care crescea treptat din zi în zi, a vĕḑut consciința unuĭ suflet nemuritoriŭ, a sufletuluĭ fiuluĭ sĕŭ iubit, pornit spre perire. Priveliştea acésta a tras peste tóte celelalte un vĕl de doliŭ. Maĭ tare o durea, că de o dată cu virtutea, chiar şi credința dispărea din sufletul fiuluĭ sĕŭ. Întunerecul, ce s'a născut în sufletul luĭ, (căcĭ tot de una acolo se nasce) a erupt cu putere şi ĭ-a copleşit tóte facultățile. Se pute prezice, că perḑêndu-şĭ virtuțile, îşĭ va perde cu ele de o dată şi credința; de alt cum nu maĭ trebuia nicĭ o prezicere. Din primul abis în dată s'a rostogolit în al doilea şi perirea virtuților a fost urmată în curênd de perderea credințeĭ. „Vaĭ!“ zice el însu-şĭ, „ce folos mĭ-aŭ adus isteţimea mea şi agerimea mințiĭ mele, cu care pĕtrundeam tóte sciințele şi singur pricepeam şi cele maĭ profunde şi maĭ încurcate cărțĭ, fără ajutorul cuiva; dacă am căḑut în cele maĭ îngrozitóre escese şi într'o nepăsare aşa de ruşinósă față de cele ale pietățiĭ.“

„Saŭ ceĭ simplĭ, şi carĭ eraŭ maĭ greoĭ la minte, n'aŭ fost eĭ óre maĭ ferícițĭ prin faptul, că n'aŭ sburat, ca mine, ci stând în cuĭbul sfinteĭ tale bisericĭ aşteptaŭ în pace timpul, când le vor cresce aripile?“ [1])

Monica vedea cu fiorĭ crescerea acestuĭ rĕŭ grozav, dar nu-şĭ perdea speranța. Avea credință în Dumnezeŭ, credință în sufletul cel mare şi adênc al luĭ Augustin, în mintea luĭ sănătósă şi puternică şi în speranța, că sciința éră-şĭ îl va conduce la Dumnezeŭ. Étă de ce ea maĭ bine s'a decis la orĭ ce jertfă, de cât să întrerumpă studiile luĭ Augustin.

Era aplicată la orĭ ce lipsă şi chin, numaĭ să-l pótă ținea şi maĭ de parte în Cartagena. Dar ce isvor de ajutor póte câştiga o muiere sĕracă trăgêndu-şĭ chiar şi bucăturile de la gură? Monica suferia cu resignațiune şi în tăcere durerea acésta, ca şi altele multe, când Romanian, un amic de aĭ luĭ Patriciŭ, nobil din Tagasta, numele căruia omenimea întrégă îl păstréză cu recunoscință. — observând îngrijorările Moniceĭ ĭ-a oferit cu multă frăgeḑime şi cruțare spesele necesarĭ, ca Augustin să-şĭ pótă termina studiile.

Romanian era fórte avut, dar sentimentele nobile ale inimeĭ, modul luĭ de cugetare şi fineța luĭ împreunată o cultură frumósă, prețuia maĭ mult, de cât tótă averea luĭ. [2])

El a recunoscut geniul luĭ Augustin, şi ca acesta să-şĭ pótă absolva studiile maĭ uşor ĭa oferit locuință în casa sa din Cartagena.

[1]) Confess. lib. IV. c. 26.
[2]) Aug.: Contra Acad. lib. I. c. 1; lib. II. c. 1 şi 3.

Alt cum tot de una e bine a-țĭ deobliga atarĭ inimĭ, ca a luĭ Augustin. Pe fie care pagină a scrierilor sale aflăm cuvintele de recunoscință: „O Romaniane! cum să-țĭ mulțămesc pentru bunătatea ta, căcĭ nu cu puțin îțĭ datoresc! Când eŭ m'am dus tinĕr şi sĕrac, ca să-mĭ continuŭ studiile într'un oraş depărtat, aŭ nu tu țĭ-aĭ deschis casa, punga, şi ce e maĭ mult, inima înaintea mea? Şi când eram cuprins de durerea perderiĭ tatăluĭ meŭ, óre nu tu m'aĭ mângăiat prin amiciția ta, nu tu m'aĭ întărit prin sfaturile tale şi m'aĭ ajutat cu baniĭ teĭ? Da! În Tagasta orăşelul nostru prin bunătatea, amiciția şi primirea în familia ta m'aĭ ridicat într'un rang cu tine.“ [1])

Acéstă marinimositate a pĕtruns pe Monica şi maĭ tare de cât pe Augustin. Ea ĭ-a păstrat în inimă o recunoscință perpetuă, şi fiind că şi Romanian a avut un copil cu numele Licențiŭ, Monica l-a îngrijit în tinereța luĭ periculósă cu atragerea cea maĭ fragedă, cu iubirea cea maĭ prevĕḑĕtóre şi jalusă. Se putea vedea, că suplinesce locul de mamă lângă Licențiŭ, spre a-ĭ mulțămi luĭ Romanian, care a fost ca al doilea tată luĭ Augustin.

Augustin şĭ-a continuat studiile, la carĭ alt cum mamă-sa îl îndemna în continuŭ, sprijinit fiind de ajutorul binevenit; libĕr de focul patimilor, care se potolise puțin în relațiunea pĕcătósă, ce-ĭ ține sufletul în cătuşĭ, împintenat fiind la ideĭ maĭ înalte prin sguduirea causată prin mórtea luĭ Patriciŭ, tatăluĭ sĕŭ, pentru că de şi era cuprins de pĕcat, un suflet ca a luĭ n'a putut să nu priméscă aceea învĕțătură a virtuțiĭ şi a nemurireĭ, ce ĭ-o dedea mormîntul tatăluĭ sĕŭ.

Acésta muiere bravă îndemnase pe fiuĭ sĕŭ la isvorul filosofieĭ vechĭ şi sub pretextul cultivăriĭ stiluluĭ, îl îmbărbăta neîncetat, ca nu cum va spiritul luĭ se amorțéscă, — pentru că ea prevedea, că sciința va causa întórcerea fiuluĭ sĕŭ, şi pentru că era convinsă în sine, că tot ce înaltă sufletul, îl apropie de Dumnezeŭ, şi pentru că ea a fost cu mult maĭ precautá, de cât se pună în mânile luĭ Augustin cărțile sfinte, în carĭ inima luĭ sdrobită de pasiunĭ n'ar fi aflat nicĭ o bucurie, saŭ scrierile apologeților creştinĭ, pe carĭ credința luĭ debilitată şi aşa nu le-ar fi înțeles. [2])

Îndemnat de mamă-sa, condus de geniul sĕŭ propriŭ, ce doria să se avênte maĭ sus de studiile luĭ, carĭ îl atrăgeaŭ la monumentele filosofieĭ vechĭ, a apucat în mână cartea luĭ Cicero întitulată: *„Hortensius“*. Marele orator esplică şi esaminéză în cartea acésta tóte sistemele filosofice şi le clarifică cu mintea luĭ cea ageră. Sdrobesce pe toțĭ sofiştiĭ, carĭ aŭ compromis şi batjocorit renumele filosofieĭ adevĕrate cu subtilitățile lor netrebnice, dejosindu-o până la meşteşug. Cicero se reîntórse la tradițiile luĭ Plato şi Socrate, şi ca să preamăréscă filosofia cea maĭ nobilă, care deslégă sufletul de cele pămîntescĭ şĭ-l înaltă la Dumnezeŭ, şi despre care Socrate zice însuflețit: „a filosofa însémnă să înveţĭ a murĭ“. — de pe buzele sale revĕrsa cuvinte de oratorie, înțelepciune şi armonie.

Cicero e unul dintre aceĭ 3—4 ómenĭ, carĭ aŭ vorbit maĭ frumos pe pămînt, adecă carĭ şĭ-aŭ îmbrăcat ideile lor mărețe în cuvintele cele maĭ frumóse, căcĭ oratoria nu-ĭ alt ceva, de cât rĕsunetul spirituluĭ răpit de ceea ce e bun şi frumos. Rĕsunetul acesta la Cicero e atât de splendid şi aşa de uimitor, în cât lumea nu-l póte de cât admira; dar sub vestmîntul ceĭ frumos se ascunde un spirit şi maĭ mare şi maĭ profund şi maĭ strălucit, şi maĭ armonic.

[1]) Contra Acad. lib. II. c. 2.
[2]) Confess. lib. II. c. 4.

Cartea acésta a răpit şi pe Augustin. Cugetele luĭ legate de pămînt de o dată s'aŭ înălțat. Despreţuia lumea, averea, ambițiunea, succesul, renumele, începu a-şĭ îndrepta tóte cugetele cătră Dumnezeŭ. „Cartea acésta — zice el „mĭ-a renoit sufletul. A dat altă direcție dorințelor şi aspirațiunilor mele. Tótă speranța cea deşértă a amuțit pentru mine şi cu un zel de necreḑut doriam filosofia nemuritóre; — m'am sculat, să mĕ întorc la Tine, o Dumnezeule.“ [1])

De ar fi cuprins curentul acesta sufletul luĭ Augustin cu un an maĭ înainte, cine scie, ce s'ar fi întîmplat? Póte că ĭ-ar fi mişcat aripile, amorțite numaĭ, şi el ar fi aflat din noŭ calea cătră adevĕr; dar în an. 373, puțin după cele enarate maĭ sus, sufletul luĭ încătuşat nu maĭ era libĕr. Pentru că nu numaĭ Evangeliul, ci şi Plato, a căruĭ interprete era Cicero, zice, că părintele lumineĭ e *Binele;* că sufletul, ce tinde la Dumnezeŭ trebue să poşédă iubire, că curentul acesta, pe care el îl numesce sborul sufletuluĭ pornesce dintr'o basă morală: care e curățenia inimeĭ; şi în fine, că sufletul îşĭ întăresce aripile numaĭ prin eserciarea virtuților. [2])

Augustin de şi n'a avut destul curaj, ca să învingă pedecile acestea şi prin urmare sufletul luĭ nu s'a putut avênta la înălțime cu tótă puterea, totuşĭ a căutat din tótă inima sa înțelepciunea. „Cum ardeam, o Dómne, cum ardeam de dorul de a sbura de la cele pămîntescĭ la Tine! . . . . Totuşĭ numaĭ de aceea îmĭ plăcea cartea acésta (Hortensius), pentru că nu mĕ îndemna la cutare saŭ cutare sectă, ci mĕ îmbărbăta să caut şi să iubesc numaĭ înțelepciunea, orĭ unde s'ar afla aceea, şi aflând-o s'o rețin şi s'o îmbrățoşez cu tărie.“ [3])

În decurs de câte va lunĭ era ca şi cuprins de frigurĭ; acésta a fost prima crisă maĭ însemnată ce a întîmpinat-o el în cercarea adevĕruluĭ.

Acésta şi alte dóuĕ cause, rĕciră pe încetul în Augustin nisuința ferbinte după înțelepciunea cea veche. În câte va lunĭ consuma aşa zicênd tóte sistemele, ce le-a propus filosofia despre Dumnezeŭ, spirit şi lume. — Dar curênd observă cât de nesigure sînt tóte şi se descuragiă. Augustin, ca toțĭ ómeniĭ, cerca adevĕrul, doria o lumină, plină, sigură şi neschimbată; dar nu aflà, de cât — nisce licurirĭ, nisce părerĭ schimbăciósе. Nimic perfect, nimic determinat, nimic sigur!

Totul depindea de la ómeniĭ singuraticĭ, saŭ maĭ bine de la sine însuşĭ, căcĭ el era constrîns să caute în acest chaos al filosofieĭ adevĕrul esprimat de unul saŭ de altul, şi apoĭ ceea ce afla să alégă şi din ceea ce alegea să facă un întreg şi ast fel să-şĭ fie şie-şĭ şi învĕțătoriŭ şi critic.

Augustin încercă acésta, dar ceea ce azĭ i-se părea adevĕr, mâne dispărea în întunerec, fie care zi de studiŭ ĭĭ aducea o lumină nóuă, dar şi îndoelĭ nóue. Aruncat ast fel în cóce şi în colo în fie care zi credea, că a aflat deja adevĕrul, că-l poşede şi îmbrățoşéză, dar curênd trebue să observe, că acela încă nu-ĭ adevĕrul, ci numaĭ o umbră, numaĭ o aparență; şi el asemenea unuĭ om fript de sete, pe care îl îmbiă cu un pocal aprópe gol, începu a să convinge, că orĭ nu aflà adevĕrul, saŭ cel puțin nu în mĕsura, de care avé el lipsă.

O a dóua causă a făcut pe Augustin să părăséscă de tot studiile acestea. Afla în ele multe adevĕrurĭ minunate despre Dumnezeŭ, suflet, infinit, bun, frumos, adevĕr şi despre ordinea din lume; dar ceea ce e maĭ frumos între tóte — pe Isus Christos nu-l afla. „Singur numaĭ aceea mĕ reține în

[1]) Confess. lib. III. c. 4.
[2]) Gratry: De la connaissance de Dieu, t. I. ch. II. Théodicée de Platon 51 p.
[3]) Confess. lib. III. c. 4.

înflăcărarea mea aşa de mare, că numele lui Christos nu era acolo, pentru că acest nume din îndurarea Ta, Dómne, acest nume al Fiului Tĕu, Mântuitoriului meŭ, inima mea tinĕră încă cu laptele mameĭ l-a supt şi păstrat; şi ceea ce era fără acest nume, ori şi cât ar fi fost de scientific, poleit şi adevĕrat, nu mĕ răpia de tot.“ [1])

Fără numele acesta o córdă a inimeĭ luĭ tot de una rĕmâne neatinsă. Şi care era aceea córdă aşa de rebelnică? Cetitoriul va gâci de sigur! Aceea, pe care mamă-sa o atinse deja în légăn şi care sfinţită şi preamărită prin aceea atingere creştină a rĕmas nesimţitóre la orĭ ce altă atingere, şi nu se mişca, de cât de amintirea dulceluĭ nume: *Isus Christos.*

Sub influinţa acestor impresiunĭ, cuprins de dorul adevĕrateĭ înţelepciunĭ şi convins, că nu o póte afla acolo, unde nu-ĭ şi numele luĭ Isus Christos, — Augustin deschide s. scriptură. Numaĭ cât durere! dacă nu s'a întors la Dumnezeŭ pe cărarea arĕtată de Plato, cu atât maĭ puţin s'a putut întórce prin calea luĭ Isus Christos! Ca să pótă cine va gusta Evangeliul, trebue să aibă un spirit umilit, o inimă curată şi liniştită. Spiritul superb nu-ĭ demn; inima turburată nu-ĭ în stare să înţelégă misteriile cuprinse acolo. Aşa şi Augustin a cetit abia câte va şire şi a aruncat-o la o parte. „Am deschis s. Scriptură.“ — zice el, — „şi étă, ce am aflat: Un edificiŭ, în care ceĭ superbĭ nicĭ când nu vor întra; întrarea în el strîmtă, ambiturile nemĕsurate şi misteriόse; dar eŭ n'am putut întra în el, şi de plecat încă nu m'am plecat, ca să pot întra.“

„O atuncĭ nu cugetam, nicĭ nu simţiam despre s. Scriptură, ca acum, nicĭ n'am ţinut-o démnă s'o compărez cu demnitatea scrierilor luĭ Cicero . . . . . . Dar aceea s. Scriptură cresce cu ceĭ micĭ, eŭ înse nu voiam să fiŭ mic, şi umflat de superbie mi-se părea, că sînt mare.“ [2])

Încă şi maĭ umilit ni-o mărturisesce în alt loc: „Vĕ vorbesc ca unul, care am fost óre când înşelat, fiind că prima dată, când ca june m'am apropiat de s. Scriptură, condus fiind maĭ mult de agerimea disputelor, de cât de pietatea sufletuluĭ, ce caută adevĕrul, — prin moravurile mele stricate, însu-mĭ mĭ-am închis uşa dinaintea Domnuluĭ meŭ.“ [3])

Admirabil lucru! care singur ar puté proba originea divină a s. Scripturĭ. Nicĭ spiritul, nicĭ sciinţa, nicĭ geniul, nicĭ studiul pasionat n'a fost nicĭ când de ajuns pentru a pĕtrunde misteriile profunde şi fragede ale creştinismuluĭ. Tot de una a trebuit să se împreune cu acelea umilinţa, curăţenia inimeĭ, iubirea, şi maĭ ales iubirea. Acésta se póte esplica fórte uşor, a nume pentru că misteriile acestea sînt misteriile iubireĭ, prin urmare şi ale umilinţeĭ şi ale curăţenieĭ inimeĭ şi ale sacrificiuluĭ.

Alt cum se aşteptaţĭ până va pĕtrunde şi în inima luĭ Augustin o schinteiă din virtuţile acestea frumóse, şi atuncĭ veţĭ vedé, că cartea, ce azĭ o închide, ca neînţelésă, mâne o va deschide éră-şĭ, şi şirele prime, ce i-vor cădé în ochĭ i-vor scóte rîurĭ de lacrimĭ, carĭ maĭ mult de cât geniul sĕŭ îĭ vor face numele nemuritoriŭ; acel timp înse e de parte, — trebue se aşteptăm mult până atuncĭ.

Esaminând pe Augustin, când era de 19 anĭ, fórte uşor se puté observa, că nu să va întórce curênd la credinţa cea adevĕrată, fiind că spre scopul acesta trebuia să-şĭ recâştige curăţenia inimeĭ, să rumpă legătura pĕcătósă, ce-ĭ ţinea vieţa în cătuşĭ, la ceea ce-ĭ lipsia înse curajul. Tot o dată se puté prevedé, că nicĭ la păgânism nu se va reîntórce, nicĭ la filosofia curat păgână, căcĭ acestea sînt vêrtejurĭ, în carĭ un suflet crescut de o mamă creştină nu póte cădé, şi dacă în aceste rĕtăcirĭ vagabunde l-ar captiva pe un timp óre care o eresiă, aceea nu póte fi alta, de cât una, în care se află numele luĭ Isus Christos; dar fără crucea luĭ, una care ar lumina în splendórea evangeliuluĭ, fără de a-l obliga şi la sacrificiile acestuia. Întru adevĕr aşa s'a şi întîmplat!

(Va urma.)

[1]) Confess. lib. III. c. 4.
[2]) Confess. lib. III. c. 5.
[3]) Sermo 65. De diversis c. 5.

Afurisitul.
De Carl May.

(Continuare.)

III.

Chysracdar-ul într'adevĕr s'a săturat cu pepenĭ. Eŭ înse eram flămînd şi ast fel în dată ce am ajuns în oraş, am mers la unicul brutar ce esista acĭ, ca să-mĭ cumpĕr ceva de ale mâncăriĭ. După aceea ne continuarăm călĕtoria, căcĭ soţul meŭ se înţélege că nu voia să rĕmână timp maĭ îndelungat în Urumgili.

Eŭ aşĭ fi voit bucuros ca peste nópte să dorm a fară, pe câmp; el înse îmĭ propuse să mergem direct până la Caisarijeh, de óre ce pe acĭ era cunoscut în tóte părţile şi ast fel ar voi să încunjure neplăcerile, ér eŭ, din considerare pentru el, m'am învoit.

Drumul făcea şése milurĭ, cam lung pentru caiĭ noştri, carĭ alt cum în nóptea acésta aveaŭ lipsă de odihnă, şi, după cum am amintit deja, conducea peste rîul Chizil Irmac, unde trebuia să folosim luntrea.

Când am ajuns la rîŭ, luntraşul era trezit. Lângă ţĕrm ardea un foc mare, de óre ce tótă nóptea veniaŭ peregrinĭ, carĭ trebuiaŭ trecuţĭ dincolo. Alţiĭ zăceaŭ lângă rîŭ în grupe, aşteptând diminéţa. Noĭ ne urcarăm în luntre, dimpreună cu alţĭ câţĭ va peregrinĭ şi luntraşul chiar vroia să plece, când unul dintre eĭ strigă:

„Staţĭ! Vroiţĭ a vătĕma pe Allah şi pe profetul, călĕtorind împreună cu es sabbi, cu afurisitul? Uite-l acĭ în mijlocul vostru! Allah să-l condamne!“

Toţĭ se retraseră de lângă el, uniĭ îl chiar scuipară, şi se întórseră la ţĕrm. Numaĭ arĕtând tenbihul meŭ şi plătindu-ĭ un bacşiş gras, am putut îndupleca pe luntraş să ne trécă la cel alalt ţĕrm. El ne-a asigurat, că luntrea va trebui spălată şi curăţită prin rugăciunĭ şi sentinţe din coran, până ce se va maĭ urca éraşĭ într'însa un moslem credincios. Acéstă scenă a fost tare neplăcută, maĭ târziŭ avea să ne fie de folos.

De óre ce luna plutia pe cerul senin, călĕtoria nocturnă n'a fost grea; înse din causa lumineĭ ce o împrăscia luna, chysracdar-ul a fost recunoscut de cătră maĭ mulţĭ peregrinĭ, pe carĭ ĭ-am ajuns. Atuncĭ tot de una am trebuit să audim obicinuitele înjurăturĭ şi blăstĕmurĭ; până la Caisarijeh înse n'am maĭ păţit nimic alt ceva, demn de amintit.

Era târziŭ înainte de amézĭ, când am ajuns în acest oraş, aşedat la pólele munteluĭ Argiş. Oraşul acesta este fundat din timpurĭ străbune şi în vechime se numia Mazaca, ér maĭ târziŭ Caesarea ad Argaeum montem şi este cel maĭ renumit dintre oraşele, carĭ pórtă numele de Caesarea. Mitropolitul grec, care maĭ târziŭ a residat acĭ, purta titlul de Hypertinorum hypertinus et totius Orientis exarchus. Oraşul are strade fórte înguste şi murdare, am vĕdut înse totuşĭ câte va case bine edificate, între carĭ pe aceea, în carea locuia consulul frances, unde să înţélege că ne-am şi oprit.

Chysracdar-ul m'a asigurat, că voiŭ fi primit ca un cunoscut vechiŭ, saŭ ca un amic bun şi chiar aşa s'a şi întîmplat. Consulul, un mare neguţător, era un bărbat piŭ, serios şi tare binevoitor, soţia sa o damă amicabilă şi fórte plăcută, ér fiica sa o adevĕrată frumseţă şi de o bunătate şi blândeţă rară.

Să înţélege că maĭ întâiŭ de tóte ĭ-am descris păţania nóstră de erĭ; am prânzit apoĭ bine, ér după aceea am trebuit să ne culcăm, de óre ce tótă nóptea am călĕtorit. Chysracdar-ul era vesel, căcĭ avênd el acum post noŭ, consulul ĭ-a promis, că azĭ s'aŭ mâne vor defige ziua cununiĭ.

Eŭ am adurmit tare iute, în curênd înse am fost trezit prin un sgomot infernal ce se iscă dinaintea caseĭ. A trebuit să se întîmple ceva cu totul estraordinar. M'am sculat, ca să mĕ informez, şi chiar voiam a eşi pe uşă, când consulul năvăli înlăuntru şi zise speriat:

„Te-aĭ trezit deja? Asta e bine! Cugetă, vroesc se vĕ aresteze, pe Dta şi pe ginerele meŭ! A fară staŭ poliţiştiĭ şi o mulţime de popor.“

„Arestaţĭ? Pentru ce?“ întrebaiŭ eŭ.

„Eĭ zic, că azĭ nópte aţĭ spart casa eremituluĭ, l'aţĭ jefuit şi l'aţĭ rănit chiar. Erĭ a primit banĭ mulţĭ, pe carĭ Dta ĭ-aĭ furat. El te-a urmărit până acĭ şi te-a denunţat cadiuluĭ.“

„Aşa! E fórte interesant! Maĭ întâiŭ îĭ aduc baniĭ dintr'o depărtare de patru zecĭ milurĭ geografice, şi apoĭ îĭ sparg casa, pentru a-ĭ fura?“

„Da, este o absurditate, pentru Dta înse, o absurditate tare seriósă şi periculósă!“

„Cum aşa?“

„Asta o întrebĭ Dta, monsieur? Da, Dta te basezĭ pe aceea, că eştĭ străin şi că eŭ sum consul! Eŭ pot denega estradarea Dtale; asta e adevĕrat; dar cugetă, că ne aflăm în timpul peregrinajuluĭ. Atuncĭ mohamedanul este nesocotit. Sute de peregrinĭ se află în oraş; eĭ sînt împrăsciaţĭ pe tóte stradele şi piaţele. Dacă în acéstă massă uşor aprindéciósă să aruncă numaĭ o schintee cât de mică, se nasce un foc, al căruĭ efect nicĭ nu se póte calcula“.

„Eŭ cred, că a patra parte din locuitoriĭ de acĭ este creştină?“

„Da, înse armenĭ, carĭ sînt maĭ marĭ contrarĭ catolicilor, de cât mohamedaniĭ. De câte orĭ aceştĭ armenĭ n'aŭ conturbat serviciul nostru divin, pe care trebuia să-l ţinem aprópe pe sub ascuns; de câte orĭ aŭ ameninţat că ne vor aprinde mica nóstră capelă. Pe dênşiĭ nu ne putem basa de fel. Îţĭ mărturisesc, că mĕ aflu în cea maĭ mare perplesitate!“

„Carea se va fini fórte curênd de óre ce eŭ n'am intenţiunea ca presóna mea să-ţĭ causeze greutăţĭ. Maĭ întâiŭ de tóte spune-mĭ numaĭ una. Poţĭ să denegĭ estradarea chysracdar-uluĭ?“

„Nu; el este supus turc.“

„Bine, atuncĭ estradéză-ne pur şi simplu!“

„Asta o zicĭ dta, pentru că nu cunoscĭ pericolul în care te aflĭ. Audĭ?“

El mĕ făcu atent la sgomotul de a fară. Eŭ audiĭ strigênd:

„Es sabbi, es sabbi! Christianlar dyşary, dyşary Christianlar — afurisitul, afurisitul! Creştiniĭ a fară, a fară cu creştiniĭ!“

(Va urma.)

Bibliografie.

Valorósa lucrare a dluĭ canonic Bunea: „Episcopul Ioan Inocenţiŭ Klein", a fost până acuma recomandată spre procurare pentru bibliotecele parochialĭ din Archidiecesă şi diecesa de Lugoş. Étă cercularele respective:

Nr. 3384—1900.

Am primit opul „Episcopul Ioan Inocenţiŭ Klein", cea maĭ nóuă lucrare istoriografică a Reverendissimuluĭ canonic scolastic mitropolitan Dr Augustin Bunea, şi am aflat, că lucrarea acésta esauriéză maĭ bine de cât orĭ care alta istoria mareluĭ Nostru antecesor şi îmbie o icónă cât se póte de desevîrşită a stăriĭ, în care se afla biserica nóstră şi némul nostru în zilele numituluĭ archiereŭ. Deplinirea i-o împărtăşesc lucrăriĭ acesteia maĭ ales multele documente istorice până acuma încă nepublicate. Nu putem decĭ, se nu dorim, ca lucrarea acésta să fie cetită de toţĭ, ceĭ ce aŭ datorinţă şi dorinţă de a cunósce trecutul bisericiĭ nóstre, şi de aceea o recomandăm Veneratuluĭ Cler archidiecesan spre procurare pe sama bibliotecilor tractuale şi parochiale. Opul se póte procura de la însu-şĭ auctorul orĭ de la Librăria seminarială din Blaş cu preţul de 4 cor. + 30 fil. porto postal.

Blaş din şedinţa consistorială ţinută în 3 Iulie 1900.

Dr Victor Mihályi m. p.
Archiepiscop şi Mitropolit de Alba-Iulia şi Făgăraş.

Nr. 1516—1900.

Reverendissimul Dr Augustin Bunea canonic mitropolitan în Blaş, a scos de sub tipar o scriere de mare valóre istorică întitulată: „Din Istoria Românilor. Episcopul Ioan Inocenţiŭ Klein (1728—1751). Anul Domnuluĭ 1900. De la s. Unire 200. Blaş. Tipografia seminariuluĭ archidiecesan gr. cat." Acéstă carte, după cum se vede din însă-şĭ titula eĭ, tractéză despre viaţa mareluĭ Episcop Klein şi aprópe în întregimea eĭ se baséză pe un mare numĕr de documente inedite carĭ ilustréză într'un chip frumos, temeinic şi pe larg viaţa şi activitatea aceluĭ archiereŭ. Fiind apoĭ acesta scriere şi un distins omaj iubileuluĭ s. Unirĭ o recomandăm cu tótă căldura Ven. Cler şi tuturor celor ce se interesézá de istoria sfinteĭ nóstre bisericĭ şi concedem tot o dată ca unde biserica dispune de capitale, acela-şĭ op să se pótă procura pentru biblioteca parochială şi din cassa bisericiĭ.

Opul se póte procura de la autorul în Blaş şi costă 2 fl. adecă 4 cor.

Lugoş, 9 Iulie 1900.

Episcop ***Demetriŭ Radu***

A apărut:

„Convorbirĭ literare" Nr. 7, Anul 34 (1900), avênd următorul sumar: St. O. Iosif: Traducerĭ din H. Heine. L. Şăineanu: Influenţa orientală asupra limbeĭ şi cultureĭ române. N. Volenti: Manda; Éră plângĭ? (poesiĭ). G. Bogdan-Duică: Inelul luĭ Ghighes, (tragedie de H. Heble, trad.) act. III. I. Bogdan: Câte va scrierĭ de economie politică. N. Jorga: Cronica: I. Bogdan: Bibliografie.

Posta redacţiuniĭ.

On. *I. C.* în *A.* Ast fel de lucrurĭ publicăm, când ni se comunică de oficiul competent. Numirea Dtale nu ni s'a notificat încă şi noĭ nu sîntem foia oficiósă să scim tóte. La cele alalte nu reflectăm, nu se ţin de noĭ. Regretăm că ne faceţĭ imputare de rea voinţă.

On. *N. P.* în *R.* Cât ce permite spaţul.

Dluĭ *Ioachim Pop,* invĕţător în Feneşul săs. »Unirea« n'a fugit nicĭ o dată de discuţiĭ. Dacă Dta ţinĭ să reflectezĭ la articlul din numĕrul trecut scrie cuviincios, şi publicăm bucuros, aşa cum aĭ scris. »Reflesiunile« trimise, nu credem să le publice nicĭ o fóie. Articolele nepublicabile se aruncă în corfă.

Dneĭ *Elena Lazar n. Thoma, Terezia Butean. Iuliana Kruma,* Sanislo, — On. *Sofroniŭ Oltean,* Rechitova, — *Ioan Micşa,* Steiŭ, — *D. R. Cordescu,* Fofeldea, — *Mich. Mureşian,* Resighea, — *Ioachim Totoĭan şi Dna,* Chişfalăŭ, — am primit, şi v'am prenotat.

P. G. în *R.* Retipărirea costă acum mult, fiind că textul s'a împărţit. Trebuĭa atuncĭ când se începuse publicarea. Salutare!

Editor şi redactor rĕspundĕtor:
Aurel C. Domşa.

170 szám
1900. (21) 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszék 1900. évi 1883. számu végzése következtében Dr. Maniu Gyula ügyvéd által képviselt Patria takarék pénztár javára Dokolin Filip és társai ellen 1176 kor. — fil. s jár. erejéig 1900. évi Április hó 17-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 1480 kor. — fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: Dokolin Filipnél: házi butorok és kukoricza; Lácz Augustinnál: 2 drb ökör és 10 drb juh nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hosszuaszói kir. jbiróság 1900. évi V. 61/2. számu végzése folytán 1176 kor. — fil. tőkekövetelés, ennek 1899. évi Május hó 19-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltó dij és eddig összesen 148 kor. 30 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig Mikeszászán 1900. évi Augusztus hó 16-án d. e. 11 óra. Kis Iklodon leendő eszközlésére 1900. évi Augusztus hó 16-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hosszuaszón 1900. évi Julius hó 8-ik napján.

Dózsa Sámuel,
kir. jbirósági végrehajtó.

188 szám
1900. (22) 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszék 1900. évi 3347. számu végzése következtében Dr. Maniu Gyula ügyvéd által képviselt Patria takarék pénztár javára Roznstein Lázár és társai ellen 116 kor. — fill. s jár. erejéig 1900. évi Május hó 22-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 880 kor. — fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: Dokolin Filipnél: házi butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hosszuaszói kir. járásbiróság 1900. évi V. 90/2. számu végzése folytán 116 kor. — fil. tőkekövetelés, ennek 1899. évi Junius hó 21-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltó dij és eddig összesen 88 kor. 86 fillér ban biróilag már megállapitott költségek erejéig Mikeszászán alperes lakásán leendő eszközlésére 1900. évi Augustus hó 16-ik napjának délelötti 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hosszuaszón 1900. évi Julius hó 8-ik napján.

Dózsa Sámuel,
kir. jbirósági végrehajtó.

Tipografia Seminariuluĭ archidiecesan.